

वेक्ससंस्थया समायोजितम् अन्ताराष्ट्रीयसंस्कृतसम्मेलनम्

डॉ. रणजित बेहेरा

संस्कृतविभागाः, दिल्लीविश्वविद्यालय

भ

भारतीयविद्याभवने समायोजिते चतुर्दिवसीयान्ताराष्ट्रिसम्मेलने विश्वस्य विभिन्नेभ्यः देशेभ्यः तथा भारतस्य प्रायः सर्वेभ्यः प्रदेशेभ्यः 150 विद्वांसः भागं गृहीतवन्तः। विद्वद्भिः वैदिकज्ञानस्य विविधाः पक्षाः सविस्तरं विचारिताः समुद्घाटिताश्च। विश्वस्य विविधानानां समस्यानां समाधानं भारतीयविद्यायाः वैदिकज्ञानस्य च सैद्धान्तिकदृष्ट्या कर्तुं शक्यते। अमेरिका-कनाडा-यूके-फ्रान्स-इसराईल-नेपाल-भारतादीनां देशानां भारतविद्याविदां वैदिकविदुषां च सम्मेलनस्यास्यायोजनं वर्ल्ड एसोसिएशन फार् वैदिक स्टडीज तथा वाइडर एसोसिएशन फार् वैदिक स्टडीज इत्याभ्यां संस्थाभ्यां भारतीयविद्याभवनस्य सौजन्येन नवदेहलीस्थ-भारतीयविद्याभवनस्य मुंशी-मेमोरियल-सभागारे 15.12.2016 तः 18.12.2016 पर्यन्तं साफल्येन समायोजितम्।

सम्मेलनस्यास्योद्घाटनसमारोहे भारतीय-विद्या-भवनस्य निदेशकः श्रीयुतः अशोकप्रधानः सर्वेषां विदुषां स्वागतं विधाय वैदिकज्ञानं सर्वेषां कृते आवश्यकमिति प्रत्यपादयत्। यदि मानवेषु विभेदस्य कारणं धर्म इति स्वीक्रियते चेदिदं स्मरणीयं यत् समेषां धर्माणामविभावः वैदिकधर्मानन्तरं जात इति। पुनरपि तेन निगदितं यत् सर्वासां

वैज्ञानिकधारणां मूलस्त्रोतांसि वैदिकसंहितासु एव विद्यन्ते। वेक्स-अन्ताराष्ट्रीयस्य निदेशकः श्रीयुतः धीरेन्द्रशाहः वैदिकज्ञानस्य व्यावहारिकोपयोगिता प्रतिपाद्य वेक्स-संस्थायाः उद्देश्यानां तथा विविधकार्यक्रमाणां विषयं प्रावोचत्। वेक्स-भारतस्य उपाध्यक्षः प्रो. लल्लनप्रसादः उक्तवान् यत् वैदिकऋषिप्रज्ञायाः सुक्ष्मान्वेषणमस्माभः विधातव्यमिति।

मुख्यातिथिपदमलंकुर्वता उत्तराखण्ड-संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य भूतपूर्व-कुलपतिना प्रो. महावीरअग्रवालेन भणितं यत् वैदिकदेवतायां वैदिकोपासनायां च निहितानि वैज्ञानिकतथ्यान्यवलोकनीयानीति। वैदिकऋषिभिः सर्वमिदं विज्ञाय प्राकृतिकशक्तयः स्तुताः। अवसरेऽस्मिन् टिनीडाडतः समुपागतं डा. इन्द्राणी रामप्रसादः, कनाडातः

श्रीयुतः जफरी आर्मस्ट्रॉगः, अमेरिकायाः महर्षि युनिवर्सिटी आफ मैन्जमेन्ट इत्यस्य संकायाध्यक्षः प्रो. रोवर्ट एच्. श्रीन्डरः च विशिष्टातिथिरूपेण समुपस्थिताः आसन्। उद्घाटनसत्रे वेक्स इत्यस्याः संस्थायाः पंचमप्रकाशनस्य 'भारतीय परम्परा में स्वास्थ्य एवं सुख' इत्याख्यस्य पुस्तकस्य लोकार्पणं विहितम्। प्रो. शशितिवारीद्वारा सम्पादितमेनत्पुस्तकं प्रतिभाप्रकाशनेन प्रकाशितम्। वेक्स इत्यस्य अन्ताराष्ट्रियाध्यक्षः श्रीयुतः शशिकेजरीवालः स्वकीयाध्यक्षीयभाषणे प्रावोचत् यदिदानीं भारते विद्वांसः शोधार्थिनश्च वैदिकविद्यायाः अध्ययनाध्यापने प्रयत्नशीला एव। सम्मेलनेऽस्मिन् 130 शोधपत्राणां वाचनं सञ्जातं येषु प्रायः 20 वैदेशिक-विद्वांसः वर्तन्ते। वैदेशिकविद्वत्सु श्रीयुतः कोर्नाड इस्ट, श्रीयुतः जफरी आर्मस्ट्रॉगः, डा. नरहरिआचारः, डा. कोमा कपेन्टर, डा. कुमारनोचः, श्रीमती मधुशर्मा, डा. मिकल स्टर्नफील्ड, डा. रेनी र्वेहः, डा. जोन जे क्लिमेन् प्रभृतयः प्रमुखा एव। हैदराबादतः वैज्ञानिकः वेदविद् च डा. भक्तिनिष्कामशान्ता, डा. भाक्तिविज्ञानमुनिः डा. जगन्नाथः च; इन्दोरतः डा. चन्द्र पी. त्रिवेदी; देहलीतः प्रो. एम.एम. बजाजः, प्रो.आर.एस. कौशलः, प्रो. रमेशभारद्वाजः, प्रो. शारदाशर्मा, डा. उर्मिलारुस्तगी, डा. प्रवेशसक्सेना, डा. प्रतापानन्दझा, जोधपुरतः प्रो. रामगोपालः, बेंगलोरतः डा. सीएल प्रभाकरः, कोलकातातः डा. सोमाबासुः असमतः डा. शकुन्तला, अजमेरतः डा. सुनीताखुराना, बरेलीतः डा. श्वेतकेतुशर्मा प्रभृतयः विद्वांसः उपस्थिताः आसन्।

दिल्ली विश्वविद्यालयस्य लेडी श्रीराम महाविद्यालयस्य छात्राः सम्मेलनस्यास्य द्वितीयदिवसस्य सांस्कृतिकसन्ध्यायां 'भगवदञ्जुकीयम्' प्रहसनम् अभिनीतवत्यः। अस्य कार्यक्रमस्य तृतीयदिवसस्य सांस्कृतिकसन्ध्यायां डा. दीपाकुमारीद्वारा निर्मितस्य डाक्यूमेन्टरी फिल्म 'हिस्ट्री आफ योग' इत्यस्य प्रदर्शनं कारितम्।

सम्मेलनस्यास्य समापनसत्रे विशिष्टातिथिः आसीत् लन्दनस्थ-सेण्ट-जेम्स-विद्यालयस्य निदेशकः तथा 'इफ आई केन' इत्यस्याः संस्थायाः च निदेशकः श्रीयुतः पाल पालमरोजा। तेन उक्तं यत् लन्दनस्य विद्यालयेषु संस्कृतशिक्षणे रुचिः दिनानुदिनं वर्धते।

अन्ताराष्ट्रीय-सम्मेलनमिदं वेक्स-अन्ताराष्ट्रियाध्यक्षस्य प्रो. बलरामसिंहस्य प्रेरणया निदेशनेन च तथा वेक्स-भारतस्य महासचिवमहोदयया प्रो. शशितिवारीद्वारा कार्यान्वितं कृतम्। सम्मेलनस्यास्य अध्यक्ष प्रो. शशितिवारी, जवाहरलालनेहरुविश्वविद्यालयस्य दर्शनविभागस्य प्रो.आर.पी. सिंहः उपाध्यक्षः च आस्ताम्। तिसृणां संस्थानां संयुक्तसहयोगेन सम्मेलनमिमं साफल्येनायोजितम्।

